

ALS EEN LEERLING NIET MEER NAAR SCHOOL GAAT

Informatie over schoolweigering voor scholen.

Als een leerling niet meer naar school gaat

In het algemeen gaan kinderen met plezier naar school. Dat ze wel eens een dag geen zin hebben, opzien tegen een proefwerk of bepaalde lessen is voor te stellen. Een dagje schoolziek is dan voor sommige ouders niet zo'n probleem. Er ontstaat echter wel een probleem wanneer een leerling met een zekere regelmaat of gedurende een langere periode niet naar school gaat. Ouders voelen zich hierbij vaak machteloos en zijn niet meer in staat hun kind naar school te laten gaan. Hier kan sprake zijn van schoolweigering.

Wat is schoolweigering?

Er is sprake van schoolweigering wanneer een leerling veel problemen heeft met het naar school gaan, heel snel van streek raakt alleen al bij het vooruitzicht naar school te moeten en zich heftig verzet als ouders pogingen doen om hun kind naar school te krijgen. Meestal begint schoolweigering sluipend met vage lichamelijke klachten waardoor het voor ouders moeilijk is hun kind alsnog naar school te sturen. Deze klachten treden voornamelijk op voor schooltijd of aan het einde van een weekend of vakantie. Zodra de ouders toegeven en het kind thuis mag blijven verdwijnen de klachten. Schoolweigering komt bij 1 % van de schoolgaande jeugd voor, waarbij er geen verschil is tussen jongens en meisjes. Schoolweigering komt met name voor in de laatste groepen van het basisonderwijs en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs.

Schoolweigering of spijbelen?

Belangrijk is schoolweigering te onderscheiden van spijbelen. Spijbelen doen leerlingen stiekem, zonder medeweten van ouders. Ouders van leerlingen met schoolweigering zijn altijd op de hoogte van het verzuim. Leerlingen die spijbelen vertonen vaak ook meer gedragsproblemen, terwijl leerlingen die schoolweigeren meestal angstig zijn en als ze op school zijn vrijwel altijd hun best doen.

Gevolgen van schoolweigering

De gevolgen van schoolweigering kunnen vrij ernstig zijn. Al snel raakt een leerling die niet naar school gaat achter met de leerstof, waardoor deze nog meer opziet tegen het naar school gaan. Ook kan de leerling door de lange afwezigheid van school het contact met leeftijdgenoten verliezen en in een sociaal isolement raken. Leerlingen die langer dan drie maanden thuis zitten hebben een grote kans depressief te worden. Voor ouders en het gezin zijn de gevolgen meestal nogal ingrijpend. Een leerling met schoolweigering geeft meestal niet alleen aan zich ziek te voelen, maar laat ook vaak extreem gedrag zien zoals hysterische schreeuwpartijen, driftbuien, zich opsluiten op wc of badkamer, roepen dat het niet meer wil leven etc. Dit stelt ouders behoorlijk op de proef, ze voelen zich tekort schieten in hun taak als opvoeders. Wanneer niet snel wordt ingegrepen kan er een onomkeerbare situatie ontstaan en komt de toekomst van de leerling ernstig in het geding.

Wat kun je als school doen?

Belangrijk is om niet af te wachten maar actie te ondernemen. Want een leerling met schoolweigering is erbij gebaat dat het schoolritme zo snel mogelijk weer wordt opgepakt. Hoe langer de leerling thuisblijft, hoe meer de leerling gaat opzien tegen een terugkeer naar school. Als een

leerling al enkele weken thuis is, ziet het meestal zo op tegen school dat je er beter van uit kunt gaan dat de leerling op dat moment niet meer in staat is op eigen kracht weer naar school te gaan. De leerling in een dergelijke situatie heeft de sturende en vasthoudende hand van zijn ouders nodig om het schoolritme weer op te pakken.

Het is uiteindelijk de taak van de ouders ervoor te zorgen dat hun kinderen, zolang ze leerplichtig zijn, daadwerkelijk de school bezoeken. Kunnen ze dit niet alleen dan kan een vorm van jeugdhulpverlening hierbij ondersteunend zijn. Hoewel het uiteindelijk de taak is van ouders om hun kind weer naar school te laten gaan, kun je als school ook het nodige doen. Het is belangrijk dat je als school de schoolweigering signaleert en de nodige stappen onderneemt in het proces om voor het kind weer een normale schoolgang te bewerkstelligen.

Wanneer er een vermoeden van schoolweigering is, is het verstandig een medewerker van de school aan te stellen als case manager. Dit kan een zorgcoördinator, een schoolmaatschappelijk werker, een intern begeleider of een leerlingbegeleider zijn, maar geen leerkracht omdat deze een lesgevende taak heeft en niet op elk moment beschikbaar is. De case manager coördineert alle te nemen stappen, voert de gesprekken en onderhoudt contacten met ouders, leerplichtambtenaar en hulpverlenende instantie.

In vier stappen terug naar school

1

Melding bij de leerplichtambtenaar

De school meldt het verzuim bij de leerplichtambtenaar. De case manager nodigt ouders, en indien betrokken, een hulpverlener uit op school.

2

Gesprek met alle betrokkenen; terugkeertraject afspreken

Het doel van dit gesprek is een beeld te vormen van de problematiek en te komen tot een gezamenlijk doel, namelijk een zo snel mogelijke terugkeer naar school.

In het gesprek moet duidelijk worden dat ouders verantwoordelijk zijn voor het aanwezig zijn van hun kind op school. Indien geen hulpverlenende instantie is betrokken en ouders aangeven het niet alleen te kunnen, adviseer dan ondersteuning bij deze opvoedingstaak door een hulpverlenende instantie.

Spreek samen met betrokkenen een traject af voor een snelle terugkeer. De eerste schooldag moet heel goed worden voorbereid en besproken: hoe pakken ouders het thuis aan, wordt de leerling naar school gebracht, hoe laat komt de leerling, wie ontvangt de leerling op school, hoe wordt de klas ingelicht, etc. Met ouders moet worden afgesproken dat, wanneer het niet lukt hun kind naar school te krijgen er thuis geen privileges gegeven mogen worden. Wanneer er voor de leerling belemmeringen in de schoolsituatie zijn, bijvoorbeeld een leerachterstand, kan dit in een apart gesprek met de mentor/leerkracht opgelost worden.

3

Het terugkeertraject

Komt de leerling volgens afspraak op school, dan kan het traject worden vervolgd. Een enkele terugval hoeft dan geen belemmering te zijn alsnog het traject te vervolgen. Komt de leerling niet op school dan neemt de case manager nog dezelfde ochtend contact op met de ouders. Dit om vroegtijdig problemen te kunnen oplossen. De volgende dag is er weer een kans om het traject alsnog te vervolgen.

4

Evaluatie

Ongeveer zes weken nadat de leerling weer volledig is teruggekeerd naar school, vindt er een afsluitend gesprek plaats tussen alle betrokkenen. Indien wenselijk kan de leerkracht met de leerling apart een gesprek voeren.

In dit gesprek wordt het traject geëvalueerd en worden er afspraken gemaakt voor de toekomst: hoe om te gaan met signalen die wijzen op schoolweigering, wat zijn de kritieke momenten, etc.

Mocht er toch weer sprake zijn van schoolweigering dan kan het stappenplan opnieuw doorlopen worden!

Als een leerling niet meer naar school gaat

Informatie over schoolweigering voor scholen

RENN4

Afdeling Expertise
Postbus 8126
9702 KC Groningen